

**Сім'я та родинне
виховання у найдавніші
часи в Україні**

- Київський літописець зазначає, що поляни мали «добрий обичай, жили тихо і соромливо, і шлюб був у них правильний: молоду приводили до молодого, а другого дня приносили її посаг». Проте так було не відразу.
- Зазвичай подружні пари утворювалися так: парубок або й уже одружений чоловік (можна було мати по 2 чи 3 жінки) сплачував родичам дівчини, котру хотів узяти собі за жінку, віно (плату). А інколи він домовившись із своєю любкою, умикав її десь коло води чи на молодіжних ігрищах і завозив до себе.
- Куплена, або вхоплена жінка була повною власністю чоловіка. Він, якщо хотів, то жив, а як ні, то міг легко з нею розійтися, взявши натомість собі іншу. Жінка ж мусила бути вірною своєму чоловікові.

- Був час, коли на похоронах знатних покійників з ними живцем закопували в яму або спалювали на високому вогнищі їхніх жінок, слуг і коней. Трохи згодом цей звичай відійшов в минуле. Вдовиця залишалась вільною. Хіба що сама хотіла себе вбити на доказ своєї вірності чоловікові. Але й цей звичай незабаром зник, бо вже в X-XI ст. літописці про нього не згадують.
- Роль жінки в сім'я ї незмірно зростає. В разі смерті чоловіка вона займає в ній перше місце.

Виховання в первісному суспільстві

Дослідники етнографи вважають, що в умовах первісного суспільства виховання підростаючого покоління можна поділити на два провідні етапи:

- **початковий** (діти до 10-12 років) - проходив переважно в сім'ї,
- **основний** - цілеспрямована підготовка підлітків, розділених по статевих ознаках.

У безкласовому суспільстві всіх дітей виховували однаково, рано залучаючи їх до доступної для них діяльності. Разом з старшими і під їх керівництвом діти і підлітки отримували необхідні життєві і трудові уміння і навички.

Виховання хлопчиків і дівчат

- Існувала істотна відмінність у вихованні хлопчиків і дівчаток.
- Хлопчики брали участь разом з чоловіками в полюванні і рибній ловлі, їх вчили боротися, стріляти з лука, їздити верхи.
- Дівчатка допомагали жінкам готувати їжу, виготовляти одяг, посуд.
- Родова община доручала старшим, навченим досвідом людям, знайомити молоде покоління з обрядами, традиціями і історією роду, з релігійним віруванням, виховувати у молодших повагу до старших і померлих.

Значення виховання

- Виховання виникло ще на початку існування людського суспільства як засіб трансмісії людських знань і досвіду від покоління до покоління. Родинне виховання дітей йшло в контексті життя і потреб сім'ї.
- Важливе значення в українській родині відіграла рідна мова. Це найдавніший і наймогутніший вихователь.

- За твердженням українського історика Івана Кузича-Березовського, слова «мама», «ненья» («ненька») мають божественне походження.
- Перше з них постало від імені праслов'янської богині землі — Ами («Ама»), що в лепеті української дитини сприйнялось як «мама».

- Друге - виникло на основі ймення бога врожаю Нана, що в дитячому звучанні стало «ненею».

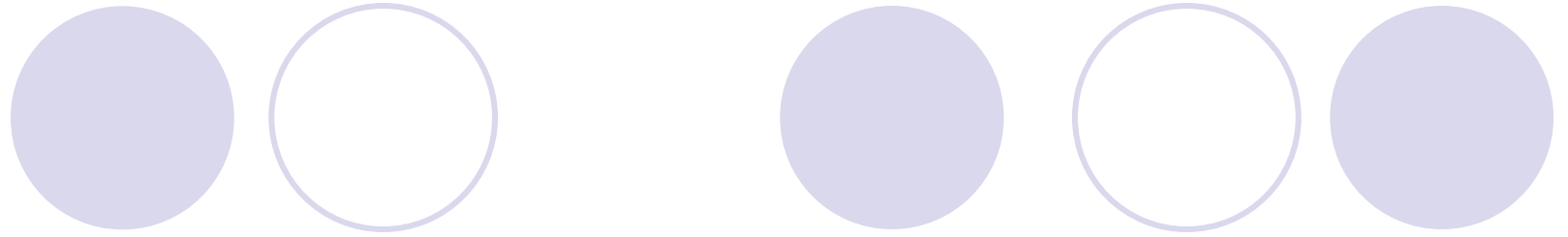

Значення матері

- Слово «мати» в дослівному перекладі означає «жінка».
- Життєва функція матері неординарна («Мати годує дітей, як Земля людей», «Мати праведна - опіка й охорона камінна»).
- Мати-душа сім'ї, хранителька домашнього вогнища, добра і тепла, затишку.
- Втрата матері - родинна катастрофа («Мати з хати — горе в хату»).

- Українське слово «**тато**» походить від «**пато**», що означало — головний правитель. Тому козаки своїх отаманів звали батьком. Давньослов'янське «**батя**» (старший брат) дає сучасне ймення «**батько**».

Дякую за увагу!

